

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาสภาพทั่วไป ทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐาน สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคม รวมทั้งการกระจายของโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภท ตลอดจนหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาจังหวัดราชบุรีต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการกระจายของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี และการวิเคราะห์ทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพเชิงกายภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรีมีดังนี้

1. การศึกษาการกระจายของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี

การศึกษาการกระจายของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณถนนเพชรเกษมซึ่งเป็นถนนสายหลัก รูปแบบที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมเป็นแบบการกระจายอยู่ตามริมถนนและบริเวณใกล้แม่น้ำแม่กลอง ตลอดจนมีการรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจดี คือ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอเมืองราชบุรี และอำเภอโพธาราม ซึ่งจากการศึกษาการกระจายโรงงานอุตสาหกรรมพบว่าอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญในจังหวัดราชบุรีมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ รองลงมาคือ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมขนส่ง อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมโลหะ ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพเชิงกายภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี

การวิเคราะห์ทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพเชิงกายภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมใช้หลักเกณฑ์ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในการพิจารณาดังนี้

2.1 แหล่งน้ำ ได้แก่ บริเวณที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีระยะห่างจากแหล่งน้ำตั้งแต่ 8 กิโลเมตรขึ้นไป เพื่อป้องกันน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่จะมีผลกระทบต่อแหล่งน้ำ รวมทั้งเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม

2.2 พื้นที่ชุมชน ได้แก่ บริเวณที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีระยะห่างจากพื้นที่ชุมชนตั้งแต่ 3 กิโลเมตรขึ้นไป จากขอบชุมชน

2.3 เส้นทางคมนาคม ได้แก่ บริเวณที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีระยะห่างจากถนนสายหลักไม่เกิน 5 กิโลเมตร และถนนสายหลักต้องมีระยะทางไม่น้อยกว่า 12 กิโลเมตร

2.4 พื้นที่ป่าไม้ ได้แก่ บริเวณที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีระยะห่างจากเขตพื้นที่ป่าไม้ ตั้งแต่ 5 กิโลเมตรขึ้นไป

2.5 พื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่ บริเวณที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีระยะห่างจากเขตพื้นที่เกษตรกรรมตั้งแต่ 3 กิโลเมตรขึ้นไป

2.6 ความลาดชันของพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ที่มีความลาดชันไม่เกิน 10 เปอร์เซ็นต์ของความลาดชัน

2.7 ขนาดพื้นที่ คือ พื้นที่ไม่ต่ำกว่า 500 ไร่

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงกายภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมมากที่สุด คือ อำเภอดำเนินสะดวก (ตำบลขุนพิทักษ์ ตำบลดอนไผ่ ตำบลอนกรวย) รองลงมาคืออำเภอวัดเพลง (ตำบลจอมปะทัด) และอำเภอบางแพ (ตำบลบางแพ ตำบลอนใหญ่) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

เมื่อพิจารณาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเชิงกายภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมของจังหวัดราชบุรี คือ อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอวัดเพลง และอำเภอบางแพ พบว่าเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเชิงกายภาพแต่เมื่อพิจารณาในเชิงเศรษฐกิจพบว่าพื้นที่ดังกล่าวมีสภาพเศรษฐกิจที่ไม่เหมาะสมใน

การส่งเสริมการลงทุนด้านนิคมอุตสาหกรรม รวมทั้งมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากมีการลงทุนในการก่อสร้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะทางกายภาพของ อำเภอบ้านโป่ง และอำเภอโพธาราม ซึ่งมีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเชิงกายภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมรองลงมา แต่เมื่อพิจารณาทางด้านเศรษฐกิจพบว่า เป็นพื้นที่ที่มีสภาพเศรษฐกิจดี เช่น แหล่งเงินทุน ตลาด เป็นต้น อย่างไรก็ตามแม้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมทั้งทางด้านกายภาพและเศรษฐกิจ แต่ขนาดของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีไม่ถึงตามหลักเกณฑ์ที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าจังหวัดราชบุรีมีความเหมาะสมแก่การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขนาดเล็กหรืออุตสาหกรรมเฉพาะสาขาที่มีความสำคัญหรือมีศักยภาพของจังหวัดราชบุรี ซึ่งพบว่ามีอุตสาหกรรม 5 ประเภทที่มีความสำคัญ สามารถส่งเสริมเพื่อพัฒนาให้มีความก้าวหน้า เมื่อศึกษาศักยภาพของพื้นที่จังหวัดราชบุรีซึ่งมีศักยภาพที่สามารถรองรับอุตสาหกรรมได้ โดยแบ่งพื้นที่เพื่อรองรับการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมในแต่ละประเภทดังแสดงในภาพที่ 30 และมีรายละเอียดดังนี้

1.1 อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ อยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง เนื่องจากตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ได้เปรียบในอุตสาหกรรมประเภทนี้ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีพื้นที่ที่สามารถตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบคือ ไม้จากจังหวัดกาญจนบุรี และตั้งอยู่ไม่ไกลจากแหล่งตลาดคือกรุงเทพมหานคร รวมทั้งมีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงกับภาคตะวันตก ภาคกลาง และภาคใต้ ดังนั้นพื้นที่ในจังหวัดราชบุรีจึงมีศักยภาพที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้

1.2 อุตสาหกรรมกระดาษ อยู่ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมทำให้เป็นแหล่งวัตถุดิบทางการเกษตรที่สำคัญของอุตสาหกรรมประเภทนี้

1.3 อุตสาหกรรมขนส่ง อยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง เนื่องจากความได้เปรียบด้านที่ตั้งของอำเภอบ้านโป่งที่เป็นชุมทางในการขนส่งทางรถยนต์ ทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อตัวถังรถยนต์ขึ้นหอบกับความปราณีตของฝีมือ แรงงานทำให้ผลงานเป็นที่ยอมรับทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดราชบุรี, 2548) รวมทั้งแรงงานที่มีฝีมือจำนวนมากในอุตสาหกรรมประเภทนี้ ทำให้อำเภอบ้านโป่งมีศักยภาพที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมขนส่ง นอกจากนี้อุตสาหกรรมการต่อตัวถังรถยนต์มีแนวโน้มที่สามารถส่งออกยังประเทศใกล้เคียง ได้แก่ พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม อีกด้วย

1.4 อุตสาหกรรมอาหาร อยู่ในพื้นที่อำเภอปากท่อ เนื่องจากความได้เปรียบด้านเส้นทางคมนาคมที่สะดวก โดยมีถนนเพชรเกษมเป็นถนนสายหลัก ซึ่งปัจจุบันการพัฒนาด้านเส้นทางคมนาคมด้วยการขยายช่องทางการจราจร ส่งผลให้การคมนาคมมีความสะดวกยิ่งขึ้น ทำให้ลดค่าขนส่งจากโรงงานสู่ตลาด ซึ่งมีตลาดทั้งในจังหวัด ระหว่างจังหวัดใกล้เคียง และระหว่างภูมิภาค คือ ภาคตะวันตก ภาคกลาง และภาคใต้ ดังนั้นการขนส่งที่สะดวกและรวดเร็วจึงมีอิทธิพลต่อการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมประเภทนี้

1.5 อุตสาหกรรมโลหะ อยู่ในพื้นที่อำเภอโพธาราม เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก ใกล้ถนนเพชรเกษมซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลัก และมีขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมเชิงกายภาพเพียงพอในการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม

จากผลการศึกษาที่แสดงว่าพื้นที่บริเวณใดมีความพร้อมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมเฉพาะสาขาที่มีความสำคัญของจังหวัดราชบุรีแล้ว จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องว่า จังหวัดราชบุรีควรมีการวางแผนพัฒนาในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อชี้นำทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรม และเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม จังหวัดราชบุรีควรมีการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งและเสริมสร้างความเชื่อมโยงของระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งกับกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และจังหวัดอื่นๆ ในภาคกลาง ภาคใต้ ตลอดจนพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกให้สมบูรณ์และได้มาตรฐาน

2. เพื่อให้จังหวัดราชบุรีมีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมของภาคตะวันตกได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องนำมาตราการพัฒนาระบบบริการพื้นฐานของเมืองมาสนับสนุนปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี ได้แก่ การก่อสร้างขยายถนนเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก ปรับปรุงขยายกำลังการผลิตและระบบเส้นท่อจ่ายน้ำประปาให้เพียงพอกับความต้องการของชุมชนและอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียง การออกแบบและก่อสร้างระบบระบายน้ำและระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชนเมืองราชบุรี รวมทั้งการก่อสร้างระบบกำจัดขยะแบบฝังกลบเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของเมือง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพเชิงกายภาพในการจัดตั้งนิคม-อุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี แต่ไม่ได้ศึกษาในเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ แหล่งเงินทุน ตลาด และเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ที่เป็นโบราณสถาน เมืองโบราณที่มีความสำคัญในอดีต การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมจึงควรกันพื้นที่โบราณสถานออกเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับพื้นที่ดังกล่าว ดังนั้นเพื่อให้ได้พื้นที่ที่มีศักยภาพทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงเศรษฐกิจในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรีเพิ่มขึ้นด้วย

จากที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่างังหวัดราชบุรีมีความเหมาะสมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขนาดเล็กหรือเขตอุตสาหกรรมเฉพาะสาขาที่สำคัญที่มีศักยภาพของจังหวัด ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมขนสัตว์ อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมโลหะ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาพื้นที่ในจังหวัดราชบุรีที่มีศักยภาพเชิงกายภาพและเศรษฐกิจในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมของโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภท เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดโดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมนำไปใช้วางแผนในอนาคต ซึ่งอาจทำให้จังหวัดราชบุรีมีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอย่างเหมาะสมอันเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศต่อไป